

QORTI CIVILI (SEZZJONI TAL-FAMILJA)

**ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE**

Seduta tat-30 ta' Gunju, 2004

Citazzjoni Numru. 1166/2002

Alison Dargahi Shafa xebba Micallef

vs

Gholamreza Dargahi Shafa

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 18 ta' Ottubru 2002 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi fl-ghoxrin ta' Marzu tas-sena elf, disa' mijha u tmienja u disghin (1998) f'Malta gie ccelebrat iz-zwieg civili bejn l-attrici u l-konvenut liema zwieg gie rregistart fir-Registru Pubbliku bin-numru ta' Iskrizzjoni mitejn u sbatax ta' dik is-sena (217/98) Dok. "A" u minn dan iz-zwieg kellhom tifel uniku Bijan imwied fis-sebgha u ghoxrin (27) ta' Jannar tas-sena elf, disa' mijha u disgha u disghin (1999);

Illi l-kunsens tal-kontendenti kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali tal-istess;

Illi l-kunsens tal-konvenut kien vizzjat b'anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossible għalih li jaqdi l-obbligazzjonijiet essenziali taz-zwieg;

Illi l-kunsens tal-kontendenti nkiseb bl-eskluzjoni posittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenziali tal-hajja mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg;

Illi għalhekk, dan iz-zwieg huwa null u bla ebda effett skond il-ligi, b'mod partikolari a **tenur tas-sub (d) u (f) tas-subartikolu wieħed (1) tal-Artikolu dsatax (19) tal-Att Dwar iz-Zwieg tas-sena elf, disa' mijha u hamsa u sebghin (1975) (tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta)** kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni;

Illi l-istess attrici talbet lil din l-Qorti sabiex għar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi li z-zwieg iccelebrat bejn il-kontendenti f'Malta fit-12 ta' Gunju tas-sena 1998 (Dok. "A") huwa null u bla effetti skond il-ligi, b'mod partikolari a **tenur tas-sub (d) u (f) tas-subartikolu wieħed (1) tal-Artikolu dsatax (19) tal-Att Dwar iz-Zwieg tas-sena elf, disa' mijha u hamsa u sebghin (1975) (tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta)** u għalhekk tordna li ssir l-annotazzjoni opportuna fl-Att taz-Zwieg relattiv;

Bl-ispejjez kontra l-konvenut ingunt minn issa stess għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-attrici, il-lista tax-xhieda u l-elenku dokumenti minn fol. 3 u 4 tal-process.

Rat id-dokumenti esebiti.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-digriet tal-affidavit moghti fit-23 ta' Novembru 2002 fejn il-Qorti pprefiggiet lill-attrici sittin (60) gurnata sabiex tipprezenta l-provi kollha li tista' permezz tal-procedura tal-affidavit.

Rat in-Nota tal-Eccezzjonijiet tal-konvenut Gholamreza Dargahi Shafa datata 17 ta' Frar 2003 a fol. 13 tal-process fejn eccepixxa bil-qima:-

1. Illi t-talba attrici għandha tigi michuda peress li l-kunsens tal-konvenut ma kienx vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali taz-zwieg, u milqugha in kwantu l-kunsens ta' l-attrici kien vizzjat;
2. Illi t-talba attrici għandha tigi michuda peress li l-kunsens tal-konvenut ma kienx vizzjat b'anomalija psikologika serja li għamlitha impossibbli għalih li jaqdi l-obbligazzjoni essenziali taz-zwieg, milqugha in kwantu l-kunsens ta' l-attrici kien vizzjat;
3. Illi t-talba attrici għandha tigi michuda peress li l-konvenut ma ssimulax iz-zwieg, u milqugha in kwantu l-attrici kisbet il-kunsens bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' wiehed jew aktar mill-elementi essenziali tal-hajja mizzewga jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut Gholamreza Dargahi Shafa u l-lista tax-xhieda a fol 13 u 14 tal-process.

Rat il-verbal datat 11 ta' Marzu 2003, fejn ingħata digriet ta' l-affidavit tal-partijiet b'terminu ta' 40 jum kull parti.

Rat in-nota tal-attrici datat 20 ta' Mejju 2003, a fol 19, li premezz tagħha pprezentat l-affidavit tagħha.

Rat il-verbal datat 24 ta' Gunju 2003, fejn Dr. Ludvic Caruana ghall-konvenut ta ruhu b'notififikat bl-affidavit attrici w ingħata kopja *seduta stante* w ipprezenta l-affidavit tal-konvenut b'kopja lill-kontroparti. Dr. Lorraine Schembri Orland iddikjarat li kien baqghalha tipproduci affidavit wieħed fi zmien 30 jum mid-data tal-verbal. Il-

Qorti nnominat lil Dr. Kenneth Gulia bhala Assistent Gudizzjarju w ordnatlu jzomm zewg seduti fil-mori tad-differiment ghall-provi kollha tal-partijiet, liema provi ma jkunx producibbli bil-procedura tal-affadvit u l-provi tal-partijiet gew dikjarati magħluqa.

Rat in-nota tal-konvenut datata 24 ta' Gunju 2003, a fol 40, li permezz tagħha esebixxa l-affidavit tieghu, ta' Payam Akhtarkħavari u ta' Mogħdeh Angela Anayati.

Rat is-seduti mizmuma quddiem l-Assistent Gudizzjaru Dr. Kenneth Gulia minn fol 52 sa fol 53 tal-process li fiha in verita' ma sar xejn hliet verbal.

Rat il-verbal datat 5 ta' Novembru 2003, fejn Dr. Lorraine Schembri Orland ghall-attrici ddikjarat li m'ghandix provi izjed. Il-kawza giet differita għas-sentenza għat-30 ta' Gunju 2004.

Rat in-nota tal-attrici, datata 26 ta' Novembru 2003, a fol 55, li permezz tagħha esibit l-affidavit ta' ommha, Emmanuela Micallef.

Rat il-provi kollha prodotti.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

i) PROVI PRODOTTI.

Rat l-affidavit tal-attrici **Alison Dargahi Shafa** li gie prezentat permezz ta' nota datata 20 ta' Mejju 2003. Tali affidavit jinsab minn fol 20 sa fol 28 tal-process. L-attrici prezentat ukoll l-affidavit ta' ommha **Emmanuela Micallef**, permezz ta' nota datata 26 ta' Novembru 2003 u jinsab minn fol 57 sa fol 60 tal-process.

Rat ukoll l-affidavit tal-konvenut **Gholamreza Dargahi Shafa**, li gie prezentat permezz ta' nota datata 24 ta' Gunju 2003 u jinsab minn fol 41 sa 45 tal-process. Permezz tal-istess nota l-konvenut prezenta wkoll l-

affidavit ta' **Payam Akhtarkhavari** u ta' **Mogdeh Angela Anayati**, tali affidavit jinsabu minn fol 46 sa 51 tal-process.

ii) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attrici qed tibbaza t-talba tagħha abbażi tal-**artikolu 19 (1) (f)** u **(d) tal-Kap 255 tal-Ligjet ta' Malta.**

Illi l-**artikolu 19 (1)** jipprovdi li “*b'zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta' dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*”

(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'diffett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet esenzjali tagħha, jew b'anolomija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet esenzjali taz-zwieg.

(f) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi esenzjali tal-hajja mizzewwga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg.”

Illi kif inghad l-attrici tissottometti li z-zwieg bejna u bejn il-konvenut għandu jigi dikjarat null inter alia abbażi ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255** li jghid:

“(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet esenzjali tagħha, jew b'anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet esenzjali taz-zwieg”.

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga' kellha okkazjoni tezaminah, u għalhekk tagħmel referenza għas-sentenza **“Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gi` Borg”** (Cit. Nru. 1564/97/RCP – deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi fis-sentenza "**Kevin Spiteri vs Avukat Dr. Renzo Porella Flores et noe**" (Cit. Nru. 2443/97/RCP – deciza 18 ta' Jannar 2000) il-Qorti ghamlet referenza ghall-espozizzjoni ta' **Viladrich**:

"Thus, there is grave lack of discretion of judgement when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgement refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring" (**Viladrich, P.J.**, "**Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated.**" (Montreal, 1993), p. 686).

Illi kwantu ghall-obbligazzjonijiet essenziali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap. 255**, dawn l-obbligazzjonijiet essenziali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u invarjabbilment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet essenziali taz-zwieg. Dawn huma "*the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics*" (**Viladrich, P.J.**, op.cit., pg. 687).

Illi wkoll fis-sentenza “**Alexandra sive Sandra Farrugia vs Raymond Farrugia**” (P.A. (VGD) 10 ta’ Settembru 1997) inghad wkoll li:

“*Kwantu għad-difett serju ta’ diskrizzjoni ta’ gudizzju – Art. 19 (1) (d)* – biex ikun hemm nuqqas serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju jrid ikun hemm inkapacita’ psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku psikjatriku) jew kostituzzjonali li wiehed jagħraf u jirrifletti, jew li jiddeciedi liberalment, fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali (“**Isabelle Zarb vs Stephen Attard**” – P.A. 21 ta’ Novembru 1995). Mhix għalhekk kwistjoni ta’ nkompatibilita’ ta’ karattru, jew ta’ decizjoni jew decizjonijiet zbaljati. Il-paragrafu (d) ikompli jitkellem dwar “anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg”. Il-Qorti tosserva li l-ligi tagħna tirrikjedi mhux biss anomalija psikologika tkun wahda serja, izda li tkun tagħmilha mpossibbli mhux semplicement diffici, li wiehed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg ossia jassumihom”.

Illi għalhekk b'difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju l-legislatur ma riedx ifisser semplicement kwaliasi stat ta’ immaturita` li parti jew ohra fiz-zwieg tista’ tkun fiha filmument li jingħata l-kunsens reciproku (“**Nicholas Agius vs Rita Agius già Caruana**” – P.A. (VDG) tal-25 ta’ Mejju, 1995).

Illi li kieku l-legislatur irrikjeda maturita` shiha u perfetta, ftit jew addirittura ebda zwieg ma kien ikun validu. In-nuqqas ta’ “*discretio judicii*” hu kuncett guridiku ntrinsikament marbut mal-kapacita` ta’ parti jew ohra fiz-zwieg li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taz-zwieg. Kif jispjega l-gurista **Colagiovanni** meta sostna li:-

“*Il matrimonio, in quanto patto ossia “foedus” richiede una capacita` intellettuale e volitiva al di sopra di ogni altro contratto che e` per lo meno rescindibile, in casi determinati dalla legge, richiede quindi una integrita` di mente e di liberta`, dato che si tratta di assumersi*

una “servitus” per tutta la vita” (Forum, 1990, Vol. 1 part I, p. 72).

Illi pero`, kif gia inghad, b’immaturita` jew difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju id-dottrina u l-gurisprudenza “non si riferiscono ad una piena e terminale maturita`, non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di cio` che comporta il matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di cio` che puo` compartare la vita coniugale, ne` un perfetto equilibrio volitivo-affettivo, ne` infine una conoscenza perfetta delle motivazioni della scelta matrimoniale. Ecco perche` riesce piu` appropriato l’uso del termine *discrezione di giudizio*, che fa riferimento ad un certo discernimento ma non implica il raggiungimento di una maturita` piena” (**Pompedda, M.F.**, “Il Consenso Matrimoniale in Grochlewski” – Pompedda – Zaggia, “Il Matrimonio nel Nuovo Codice di Diritto Canonico” (Padova, 1984), p. 46).

Illi kif gie affermat diversi drabi minn din il-Qorti, inkluz fis-sentenza **“Alessandra sive Sandra Mc Monagle qabel Mamo vs Mario Mamo”** (P.A. (VDG) 26 ta’ Ottubru 2000) ikun hemm id-difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fis-sens ta’ l-ewwel parti tal-paragrafu (**d**) imsemmi kemm-il darba jirrizulta li, “*fil-mument ta’ l-ghoti tal-kunsens matrimoniali, parti jew ohra tkun priva b’mod sostanziali, ossia gravi, minn dik il-fakolta` kritiko-estimativa jew kritiko-valutativa dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg, jew minn dik il-maturita` affettiva li hija presuppost ghal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett. Id-difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju, ghalhekk, ma hux semplicemente nuqqas ta’ hsieb, nuqqas ta’ riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel ghazliest jew jiehu decizjonijiet zbaljati – in fatti decizjoni jew ghazla zbaljata hi perfettamente kompatibbli ma’ diskrezzjoni ta’ gudizzju*” (ara, **“Emanuel Camilleri v. Carmen Camilleri”**, P.A., 10 ta’ Novembru 1995).

Illi l-istess sentenza tkompli tghid “*li parti fiz-zwieg ma tkunx fehmet sufficientement, fis-sens li ma tkunx hasbet bizzarejjed jew ma tkunx irriflettiet bizzarejjed fuq il-hajja*

mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenziali tal-haja mizzewga, ma jammontax necessarjament ghal difett (serju) ta' diskrezzjoni ta' gudizzju (“Selina-Maria Vella Haber v. Joseph Gatt”, P.A., 15 ta' April 1996”).

Illi ghalhekk biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif ravvizat fl-artikolu 19 (1) (d) irid ikun hemm l-inkapacita` psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku / psikjatriku) jew kostituzzjonali li wiehed jaghraf u jirrifletti, u li jiddeciedi liberament, fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali (ara f'dan is-sens, fost ohrajn, “Jacqueline Cousin v. Bernard Simler”, P.A., 3 ta' Gunju 1998; “Roseanne Cassar v. Kenneth Cassar”, P.A. 19 ta' Ottubru 1998; u “Carmelo Grima v. Mary Andrews”, P.A., 2 ta' Novembru 1998).

Illi propriu ghalhekk ukoll il-legislatur jirrikjedi li d-difett ta' diskrezzjoni jrid ikun wiehed serju u l-anomalija psikologika tkun wahda serja.

Illi kif jispjega **Bersini**, id-diskrezzjoni ta' gudizzju tikkonsisti f'zewg elementi distinti izda konkorrenti u interdipendenti:-

*“La piena avvertenza e il deliberato consenso La piena avvertenza si riferisce alla sfera intellettiva, il deliberato consenso a quella volitiva. In altri termini, la discrezione di giudizio comprende la maturità di giudizio e la maturità affettiva La maturità di giudizio comporta una conoscenza critica proporzionata all' atto da compiere, agli obblighi essenziali da assumersi e ai doveri coniugali che ne derivano proiettati nel futuro. La maturità affettiva comporta generalmente quella adeguata evoluzione degli istinti, degli affetti, dei sentimenti, della emotività che se sono turbati o inadeguati intaccano direttamente la volontà e possono privare della libera scelta interiore. Abbiamo così una mancanza di consenso libero (immaturità affettiva) e ponderato (immaturità di giudizio)” (**Bersini, F.**, “Il Diritto Canonico Matrimoniale.” (Torino, 1994), p. 97).*

Illi l-istess awtur, imbagħad ikompli jispjega dwar kemm irid ikun serju d-difett ta' diskrezzjoni biex wieħed ikun jista' jghid li hemm id-difett fil-kunsens u l-konsegwenti nullitā` taz-zwieg:-

“Se ci si chiede quale grado di discrezione di giudizio possa ritenersi proporzionato al matrimonio, rispondiamo anzitutto che, sia per la conoscenza intellettiva come per la deliberazione volitiva, dovrà essere maggiore di quello richiesto per peccare mortalmente e per stipulare gli altri contratti. Il motivo sta nel fatto che il consenso matrimoniale riguarda obbligazioni che si proiettano nel futuro ed è ordinato all’assunzione di uno stato di vita che incide su tutta l’esistenza con un contratto perpetuo e irriscendibile che comporta una serie di gravi obblighi ad esso inerenti. Per dare un valido consenso, non è sufficiente il grado di ragione col quale speculativamente uno sappia che cosa è il matrimonio; è necessaria la maturità di giudizio capace di ponderare in concreto i doveri e i diritti che uno deve assumersi per tutta la vita. In altri termini, è necessaria la discrezione non tanto per l’atto in se, al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da quell’atto derivano. Una discrezione che impegni per il futuro. Ovviamente si richiede una ponderazione degli impegni sostanziali del matrimonio e non di tutto il suo valore etico, religioso, sociale, giuridico ed economico, altrimenti ben pochi sarebbero in grado di emettere un valido consenso. Ogni volta che i contraenti abbiano raggiunto l’età prescritta dal legislatore per poter contrarre matrimonio, si presume che essi siano in possesso della debita discrezione di giudizio; tale presunzione, tuttavia, ammette prove in contrario. Pertanto, qualora si possa dimostrare, per qualsiasi motivo, la capacità intellettiva e volitiva sopra descritta sia gravemente alterata o addirittura mancante, si dovrà ritenere che il vincolo matrimoniale sia nullo per difetto di discrezione di giudizio” (ibid. pp. 97-98).

Illi hawnekk il-Qorti, pero`, tixtieq tippreciza li ghazla libera, kunsens hieles, għar-rabta taz-zwieg mhux sinonimu mal-kuncett ta' ghazla facili, u dan kif għi gie indikat fis-sentenzi fuq kwotati, tant li nghad li:-

“... . . . se il sogetto non e` in grado di superare [i] condizionamenti interiori, allora si dira` che la scelta di lui non e` stata libera; lo sara` invece qualora pur pressato da tali impulsi provenienti dal proprio psichismo, da un’ affettività non sufficientemente matura o anomala, e quindi anche di fronte a conflitti interiori, sara` stato capace di superarli, di dominarli razionalmente, di scegliere con autonomia In ogni caso, i nubenti debbono aver coscienza di assumere vere obbligazioni (e reciprocamente di concedere veri diritti) di creare cioe` col matrimonio un patto che vincola a un comportamento idoneo e adeguato alla specifica societa` coniugale, sia nei riguardi dell’ altra parte sia nei riguardi della prole” (**Pompedda, M.F., “Incapacita` di Natura Psichica in Matrimonio Canonico: Fra Tradizione e Rinnovamento.”** (Bologna, 1991), pp. 231, 233).

Illi kwantu għad-difett fil-kunsens dovut ghall-anomalija psikologika serja li tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, il-ligi tagħna, bħad-dritt kanoniku (**Can. 1095 (3)**) tirrekjedi mhux semplici diffikulta` izda imposibbila` li wieħed jaqdi ossia jassumi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Inkapacita` jew impossibbila` vera f'dan il-kuntest hi ipotizzabbi biss fil-prezenza ta' anomalija psikologika serja li, independentement minn kif wieħed jagħzel li jiddefiniha jew jiklassifikaha fil-kamp tal-psikjatrija jew tal-psikologija, tintakka sostanzjalment il-kapacita` “*di intendere e / o di volere*”. “*L’incapacita` di assumere gli oneri essenziali della vita coniugale*”, jghid **il-Bersini**, “*rende la persona inabile al matrimonio, anche nell’ ipotesi che al momento di contrarre le nozze abbia avuto la discrezione di giudizio sufficiente per un valido consenso*” (op. cit., p. 99).

Illi għal dak li jirrigwarda l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap. 255**, dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabilment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Illi dawn huma “*the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics*” (**Viladrich, P.J.**, op. cit., p. 687).

Illi tal-istess portata huma s-sentenzi “**Anthony Gaffiero vs Juanita Gaffiero nee' Sultana**” (P.A. (VDG) 17 ta’ Novembru 2000 u “**Anna Galea vs John Walsh**”, (P.A. (VDG) tat-30 ta’ Marzu 1995). Inerenti, ghalhekk, f’dawn l-obbligazzjonijiet hemm l-obbligu tal-partijiet li jagħtu lilhom infuħom lil xulxin fit-totalita` tagħhom sabiex tigi stabbilita bejniethom “*the community of life and love*”.

Illi fl-ahharnett din il-Qorti tagħmel referenza għal dak li nghad fis-sentenza fl-ismijiet “**Nathalie O'Toole vs Patrick O'Toole**” (P.A. (N.A.) 25 ta’ Marzu 2002) fejn ingħad li:-

“*Il-kunsens moghti fiz-zwieg skond din l-istess gurisprudenza mħuwiex dak il-kunsens semplici rikjest fil-kuntratt in generali ghaliex il-kuntratt taz-zwieg huwa wieħed "sui generis" u ta' ordni pubbliku. Illi għalhekk il-partijiet f'kuntratt ta' zwieg mhux biss irid ikollhom il-kapacita' li jagħtu dak il-kunsens, izda li l-istess irid jigi mogħti bl-iktar mod liberu u xjenti għal dak kollu li tirrikjedi r-rabta taz-zwieg. Il-kuntratt taz-zwieg għandu jigi apprezzat mhux biss bl-ghajnejn oggettivi tal-ligi, izda jrid isib is-sinifikat tiegħu fir-relazzjonijiet ta' koppja u l-iskop ahhari taz-zwieg, cjoء li tnejn minn nies jagħtu lilhom nfuħhom lil xulxin ad eskluzjoni ta' kollox u kulhadd. Meta għalhekk għal xi raguni jew ohra dak il-kunsens ma jkunx*

gie moghti bil-konoxxenza shiha ta' dak li jgib mieghu z-zwieg, allura jinholoq dubju kemm dak il-kuntratt matrimonjali huwa wiehed validu."

Illi kif inghad fis-sentenza "**Al Chahid vs Mary Spiteri**" (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002) *inoltre l-kunsens irid ikun wiehed tali li permezz tieghu l-parti li tesprimih trid tkun konxja ta' l-obbligi, id-dmirijiet u r-responsabbiltajiet li ggib magħha l-hajja mizzewga bhal ma huma l-elementi ta' unjoni permanenti, esklussiva w irrevokabbili.*

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati f'diversi sentenzi moghtija minn din il-Qorti nkluzi "**Maria Rita Calleja vs Mohamed Ben Mohamed Khemiri**" (P.A. (RCP) 17 ta' Frar 2000); "**Nicolai Balzan vs Simone Cremona**" (P.A. (RCP) 9 ta' Marzu 2000); "**Ousama Sadalah vs Doris Tanti**" (P.A. (RCP) 4 ta' April 2000); "**Josephine Gabriel vs Dr. Georg Sapiano et nomine**" (P.A. (RCP) 8 ta' Novembru 2000); "**Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro**" (P.A. (RCP) I-1 ta' Frar 2001); "**Mazen Dadouch vs Maria Dadouch xebba Galea**" (P.A. (RCP) 22 ta' Marzu 2002); "**Albert Grech vs Josette Grech**" (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002); "**Marco Tanti vs Catherine Azzopardi**" (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002); u "**Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia**" (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002) fost ohrajn.

Illi l-attrici bbazat t-talba tagħha anke' abbazi tal-artikolu **19 (1) (f)** li min-naha l-ohra jiprovdli li z-zwieg ikun null:-

"(f) "jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg".

Illi dan is-sub-artikolu wkoll gie diskuss u ezaminat fis-sentenza "**Nicolai Balzan vs Simone Cremona**" minn din il-Qorti kif presjeduta (Cit. Nru. 1019/98/RCP – deciza fid-9 ta' Marzu 2000) u "**Mark Spiteri vs Susan Margaret Spiteri**" (P.A. (RCP) 27 ta' Frar 2001) u a skans ta' ripetizzjoni qed issir referenza ghall-principji hemm enuncjati. Illi *inoltre* fis-sentenza "**Theresa Taguri nee**

Spiteri vs Avukat Christopher Cilia et noe” (Cit. Nru. 3130/96/NA – deciza P.A. (NA) fl-10 ta’ Novembru 1999) gie ritenut illi:-

“Fl-interpretazzjoni ta’ dan is-sub-inciz gie ritenut mill-Qorti tagħna illi l-eskluzjoni pozittiva ma kellhiex neċċesarjament tirrizulta biss minn xi haga espressa direttamente izda setghet tigi espressa bl-imgieba ta’ xi parti fil-perjodu mmeddatament qabel u wara li jkun inkiseb l-istess kunsens”.

Illi tal-istess portata hija s-sentenza **“Josette Lungaro mart Jesmond Lauro vs Jesmond Lauro”** (P.A. (RCP) 1 ta’ Frar 2001); **“Joseph Gabriel vs Dr. Georg Sapiano nomine”** (P.A. (RCP) 8 ta’ Novembru 2000); **“Carmen El Shimi għa Tanti vs Ibrahim Mohamed Mohamed Ibrahim El Shimi”** (P.A. (NA) 20 ta’ Gunju 2000); **“Mary Rose Abder Rahim vs Esam Abder Rahim”** (P.A. (NA) 31 ta’ Mejju 2000); **“Ousama William Hfez Sadallah vs Doris Dalli”** (P.A. (RCP) 4 ta’ April 2000) u **“Albert Grech vs Josette Grech”** (P.A. (RCP) 30 ta’ April 2002 Cit Nru 793/01/RCP), u **“Joseph Mizzi vs Pauline Mizzi”** (P.A. (RCP) 1 t’Ottubru 2002 Cit Nru 50/02/RCP).

iii) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-attrici zzewget lill-konvenut hekk kif kienet ghada hierga minn relazzjoni ma’ persuna ohra, u kienet ghaddejja minn mumenti serji ta’ dipressjoni. Fil-fatt jidher li ir-relazzjoni ta’ bejn il-partijiet wasslet f’qasir zmien ghaz-zwieg fi ftit xhur li l-partijiet kienu jafu lil xulxin, u kienet karetterizada mill-fatt li l-attrici mhawda kif kienet, filwaqt li riedet tħarrab mill-inkwiet li kienet ghaddejja minnu minhabba l-ksur tar-relazzjoni ma’ guvni iehor, cediet ghall-pressjoni tal-konvenut, li jidher li mill-ewwel pprpropona lill-attrici sabiex tizzewgu.

Illi x’wassal għal din l-insistenza kollha da parte tal-konvenut sabiex konxju mill-fatt li l-attrici kienet ghaddejja minn zmien emozzjonalment difficli, jagħmel dik il-pressjoni kollha sabiex hija tagħtih risposta affermattiva ghall- proposta tieghu ta’ zwieg, u dan hekk fi zmien ta’

xhur biss. Jidher li l-istess konvenut kien motivat bil-prospett li permezz taz-zwieg huwa jkun jista' jakkwista c-cittadinanza Maltija kif fil-fatt applika ghaliha ftit wara z-zwieg.

Illi l-konvenut fix-xhieda tieghu jghid li kien konxju ta-fatt li l-istess attrici kienet għaddejja minn zmien difficli, u jghid li mhux kien li ppressa biex tizzewweg, izda kien l-attrici li nsistiet li jizzewgu f'qasir zmien, izda din ix-xhieda ma hijiex kredibbli *stante* li jidher car li minhabba d-diffikoltajiet li kienet għaddejja minnhom l-attrici f'dak iz-zmien tali decizjoni ma' kienx possibbi li teħodha wahedha, u certament li l-unika persuna li setgħet tikkonvċiha tagħmel dak li għamlet f'qasir zmien f'dak il-perjodu ta' hajjitha kien biss il-konvenut.

Illi apparti dan kollu jirrizulta ammess mix-xhieda tal-konvenut innifsu li l-istess attrici kienet f'dak iz-zmien skond kliemu imħawda, u minkejja dan huwa jghid li xorta, wara xi zmien, accetta l-proposta tagħha ta' zwieg u zzewgu fi zmien tlett xhur.

Illi fir-relazzjoni tagħhom flimkien jidher li assolutament ma kien hemm l-ebda affjatament, u dan johrog kemm mix-xhieda tal-attrici u kemm mix-xhieda tal-konvenut, u jidher li emozzjonalment u psikologikament kienu għal kollo distakkati minn xulxin, u dan kien il-kawza kollha ta' litigji kontinwi bejniethom fuq kwazi kollo, li ma jidhirx li battew lanqas wara s-separazzjoni tal-partijiet, u sfortunatelement dan jidher li involva wkoll lill-minuri, wild tal-partijiet, anke' dwar ir-religion li għandu jhaddan l-istess minuri.

Illi mix-xhieda ta' l-attrici hija takkuza lill-istess konvenut bi trattament hazin u bi vjolenza domestika fil-konfront tagħha, fil-waqt li l-konvenut jakuza lill-attrici b'infedelta' ma' terzi persuni. Illi dan fl-opinjoni tal-Qorti, juri kemm kull parti kienet distakkata mill-parti l-ohra, u jindika li bejn il-partijiet qatt ma kien hemm xi impenn materjali u emottiv li tali zewg persuni kienu verament ser jghixu bhala koppja u familja fiz-zwieg. Dan ghaliex kull parti fittxet dan iz-zwieg ghall-iskopijiet tagħha u meta jsir hekk l-hajja komunali qatt ma tista' tirnexxi, u għalhekk din l-Qorti

thoss li l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat abbazi ta' **I-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255.**

Illi ghalhekk it-talba attrici għandha hekk tigi milqugha.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi**, billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut biss in kwantu l-istess huma nkompatibbli ma' dak fuq premess u hawn deciz, **tilqa' t-talba attrici b'dan illi:-**

1. Tiddikjara u tiddeciedi li z-zwieg iccelebrat bejn il-kontendenti f'Malta fit-12 ta' Gunju tas-sena 1998 (Dok. "A") huwa null u bla effetti skond il-ligi, b'mod partikolari a **tenur tas-sub (d) u (f) tas-subartikolu wiehed (1) tal-Artikolu dsatax (19) tal-Att Dwar iz-Zwieg tas-sena elf, disa' mijha u hamsa u sebghin (1975) (tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta)** u għalhekk tordna li ssir l-annotazzjoni opportuna fl-Att taz-Zwieg relattiv;

Bl-ispejjez jinqassmu bin-nofs bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----